

Algemene Ledenvergadering en D&G Ceramiek, pannen- en steenfabriek

De Algemene Ledenvergadering (ALV) 2019 is gehouden op zaterdagmiddag 23 maart in de Tafel van Juultje in de historische straat de Kattenburg te Druten.

Na de gebruikelijke koffie en thee werd gestart met de ALV. Het verslag hiervan vindt u binnenkort op de website van onze vereniging. Aandacht hierbij voor het feit dat er voor de oud secretaris Sjef Daverveld, die het ruim 23 jaar heeft gedaan nog geen vervangend bestuurder is gevonden. Ook onze voorzitter Wies Berris-Visschers wil het stokje overdragen aan een nieuwe kracht.

De ALV werd zoals aangekondigd gevolgd door een presentatie over Dericks en Geldens Ceramiek, pannen- en steenfabriek, die ruim honderd jaar bestaan heeft van medeo 1878 – 1978. De al goed gevulde zaal stroomde vol met overige belangstellenden.

Leo Adams van de werkgroep Bewaorsminse met als aandachtsveld Cultuur (naast Grupke Taol en Boerderijen - Landschappen) verzorgde met twee secondanten Huub Mombers en Adrie van Ringelstein de presentaties.

De presentatie van Leo heeft als titel “Wie wâ bewoerd, die hê wâ”. Hij woont in een van de voormalige arbeiderswoningen van D&G. Bij hun in de tuin werden misbaksels gevonden van de steenfabricage. De heer Dericks was bestuurslid van de kerk in Druten. Toen er een nieuwe kerk gebouwd moest worden was dit aanleiding tot de oprichting van een steenfabriek, die ook ceramiek en pannen ging fabriceren.

De architect Pierre Cuypers heeft de R.K. kerk H.H. Ewalden ontworpen. Dit is een kruisbasiliek in neogotische stijl. Hij was ook de architect van het Rijksmuseum en diverse historische huizen in Jugend Stil aan de Kattenburgstraat. Joseph Spits, de gemeentearchitect van Druten woonde in het huis Kattenburg 7. Hij was ook werkzaam voor D&G onder anderen als glazuurmeester. Kattenburg 14 is gebouwd door de familie Geldens als mede eigenaars van D&G.

In de oorlogstijd werden er ook allerlei dingen gemaakt ter versiering zoals boekensteunen, asbakken, kerstgroepen, ornamenten etc. Men was heel inventief in het ontwerp van nieuwe dingen.

De beeldhouwer Jac Maris (1900 – 1996) uit Heumen werkte samen met Carel Dericks van D&G. Enkele kunstwerken in Druten: Engelbewaarder of Evacuatie en “Geborgen” bij de ingang van Boldershof.

Huub Momers neemt het stokje over en vertelt over de pannenfabricage. In 2004 huurde hij het kerkje van Maasdriel voor zijn pannenverzameling ca. 3700 soorten ! Hij was adviseur voor D&G. Een bezoek aan het pannenmuseum wordt aanbevolen (in Alem). Op de catalogus van D&G van 1897 staat het kopje van Levi Hes de Feniks of Phoenix. Nederland liep achter in de toepassing van stoommachines door het gebruik van windmolens. Toen D&G deze ging gebruiken werd met trots de naam “Stoomfabriek D&G” gebruikt. Witte pannen werden gebruikt voor koelhuizen. Er werd gemaakt wat de klanten wilden, zo ook halve pannen. Ovens werden gestookt met turf (gedroogd veen). Temperatuur 950 – 1000 gr. C. De mallen werden gemaakt van hout of gips.

Adrie van Ringenstein vertelt over de baksteen fabricage

Van 1850 tot ca. 1900 werd nog vrijwel alles met de hand gedaan. Zoals klei kruien, vormen vullen met klei, stenen stapelen in de oven etc. Mannen, vrouwen en kinderen werkten op de fabriek. Later kwam de machinale vormpers. Met man en paarden (hitten) voor het transport. Begin 1800 werden veldbakovens gebruikt. Halve garen waren bakstenen, die te weinig vuur gezien hadden. Hofman ontwierp de ringoven. Deze werden gestookt met kolen of olie. Het land van Maas en Waal was het centrum van de baksteenindustrie. De ovenstoker controleerde de temperatuur in de oven met zijn ogen (vakmanschap). Het transport ging met boten over de rivieren. Later ook met vrachtwagens. Na 1970 zijn zo'n 300 steenfabrieken gesloten. De fabriek Vogelenzang uit Druten is een voorbeeld van een modern bedrijf.

Met dank aan de mensen van de **evenementencommissie**, die deze activiteit georganiseerd hebben.

Jan Jansen.